

A Magyar Királyság zűrzavaros évtizedei: Szécsi Dénes a hatalom szorításában

PÁLFI ÁDÁM

Bevezetés

„Kettőszakadt eközben az egész magyar nép, felbomlott a szeretet minden szála, ki-ki a másik vesztére tör” – ilyen és ehhez hasonló vészjósló híradásokról számol be Johannes de Turocz, ismertebb nevén Thuróczy János a *Chronica Hungarorum* című munkájában, a középkori Magyar Királyság egyik legzavarosabb időszakára vonatkozóan.¹ 1439. október 27-én egy új korszak vette kezdetét, ekkor azonban még nem lehetett sejteni, hogy Albert utódlásának problémája polgárháborúba taszítja az országot. Az egyik oldalon a király felesége, Luxemburgi Erzsébet és fia, az alig néhány hónapos csecsemő V. László, míg a másikon a magyar rendek által támogatott és a trónra meghívott 16 éves lengyel király és litván nagyfejedelem, III. (Jagelló) Ulászló állt. A megosztottság következménye egy két évtizedig tartó fegyveres belharc az ország trónjának megszerzéséért. Végül a harcok befejeztével az ország maga lett úrrá a saját maga támasztotta válságon.

A sokszor kíméletlen, fegyveres összecsapásoktól sem mentes küzdelemben kiemelt, de egyben hálátlan szerep jutott Szécsi Dénes esztergomi érseknek. A középkori magyar egyház egyik legjelentősebb egyéniségéről van szó, akinek megpróbáltatásokkal teli és fordulatokban bővelkedő élete egy önálló kötetet is megtöltene. Mindazonáltal a konferenciakötet terjedelmi és formai követelményeit szem előtt tartva, ebben a rövid lélegzetvételű tanulmányban életének egy olyan szegmensét tárgyalom, ami elindította a magyar történelemben példa nélküli, kivételes pályafutását és nagymértékben meghatározta a későbbi sorsát.

Szécsi Dénes: út az esztergomi érseki szék felé

Az ország egyik leghatalmasabb arisztokrata családjából a Balogh nemzetségbeli Szécsi famíliából származott. A korabeli forrásokból kitűnik, hogy a család a 14. század első felében két ágra szakadt, az egyik fél birtokközpontja a Vas megyei Felsőlendván, míg a másik ág legnagyobb birtokteste Rimaszécsen helyezkedett el. Édesapja Szécsi Miklós többek között főispáni, kincstartó és tárnokmesteri tisztséget viselt, édesanyja Garai Ilona pedig a szintén fontos hivatalt betöltő id. Garai Miklós nádor lánya volt.² Házasságukból hat gyermek született: János, István, Miklós, Tamás, Dénes és András.³ Születési idejére nézve nincsenek pontos adataink, egyesek az 1400-as évek elejét, míg mások az 1409–1410-es

¹ THURÓCZY 2001, 272.

² REISZIG 1942, 63–73; VALTER 1981, 67–68; KUBINYI 1993, 99.

³ MNL MOL DL 100391. – 1413. február 24-i oklevél szól a testvérekről.

éveket jelölték meg.⁴ Arról viszont megbízható feljegyzéseink vannak, hogy testvérével együtt 1424-ben iratkozott be a bécsi egyetemre, majd tíz év elteltével tanulmányait a bolognai egyetemen folytatta.⁵ Hivatalos iratok támasztják alá, hogy 1433-ban előadásokat tartott az egyetemen hallgatóinak, ezután röviddel 1434. június 5-én – már mindkét jog *licentiátusaként*⁶ – kánonjogból doktorált.

Külföldről hazatérve a családi kötelek elősegítették a fényes egyházi karriert, amelyet Luxemburgi Zsigmond lánya, Erzsébet királyné biztosított számára. Törekvéseinek köszönhetően 1438. április 20-án nyitrai püspökké nevezték ki. A nyitrai egyházmegye ekkoriban az ország legszegényebb püspökségeihez tartozott, emiatt nem véletlen, hogy az idő közben megüresedett győri püspökség elnyerésére pályázott. A királyné maradéktalanul támogatta Szécsi Dénes ilyen irányú ambícióit, ugyanis férjét megkerülve még abban az évben megpróbálta áthelyeztetni Győrbe.⁷ Azonban az ügy nem várt fordulatot vett, mivel egy 1439. január 25-én kelt oklevélben a király közbelépet, megtiltotta Szécsinek, hogy a győri püspökség jövedelmeivel rendelkezzen.⁸ A kétségkívül kényes helyzetet végül sikerült tisztázni, a király jelöltje kapja meg Győrt, míg Szécsi – többek között a királyné közbenjárásának jóvoltából – az egri püspökséget.⁹ Egerben viszont kevés időt töltött, ugyanis 1439. december 18-án IV. Jenő pápától bíborosi kinevezést kapott, elsőként az egri püspökök sorában. Ezzel párhuzamosan Pálóczi György halálával megüresedett az esztergomi érseki szék, ide – szintén a pápa hozzájárulásával – Szécsi Dénest nevezték ki 1440. február 15-én.¹⁰

Tagadhatatlan, hogy villámgyors előmenetelét a rokonai kapcsolatainak köszönhette, de itt kell megjegyezni, ennél szerencsésebb választás talán nem is következhetett volna be. Adva van az ország legelőkelőbb arisztokrata családjának kétségkívül művelt, nemzetközi mércével mérve is kiváló kánonjogásza, aki kitűnő szónok és nem mellesleg befolyásos kapcsolatrendszerrel bír. Az Albert király váratlan halála és Hunyadi Mátyás megválasztása közti zűrzavaros időszakban a magyar katolikus egyház irányítására keresve sem lehetett volna megfelelőbb embert találni.

⁴ KUBINYI 1999, 139. Meglepőnek tűnhet, de a mai napig mindössze egyetlen Kubinyi András tanulmány áll a kutatás rendelkezésére Szécsi Dénes életútjáról, ami az újabb kutatások tükrében korrekcióra szorul.

⁵ VERES 1941, 36–38.

⁶ A licentiátus a 13. század közepétől főként a jogi és teológiai karokon kialakult doktorátust megelőző vagy azzal egyenlő értékű tudományos fokozat.

⁷ HÁZI 1924, 180–181; KUBINYI 2001, 97; BEKE 2003, 204.

⁸ MNL MOL DL 202674.

⁹ MÁLYUSZ 1978, 316–317.

¹⁰ BEKE 2003, 204.

Az érsek döntéskényszerben: a kettős királyválasztás

Habsburg Albertnek nem jutott túl sok idő a magyar trónon, mivel a török ellen vezetett 1439-es hadjáraton seregében kitört járvány áldozatául esett. Végrendeletében arra az esetre, ha fia születik, gondviselőjének feleségét és a Habsburg-ház legidősebb tagját jelölte ki, továbbá míg nem éri el a felnőttkort, hogy törvényesen önállóan uralkodjon, addig országait egy kilenctagú tanács kormányzatára kívánta bízni. A magyar királyi tanács azonban szerette volna bebiztosítani az utódlást – egyfelől nem tudhatták előre, hogy Albertnek fia születik, másrészt olyan uralkodót szerettek volna a trónra, aki képes eredményesen felvenni a harcot az oszmánokkal szemben.¹¹ Emiatt az országnagyok érdeke egy gyors trónutódlás levezénylése volt, hiszen egy évvel korábban II. Murád oszmán szultán sikeres hadjáratot vezetett a Magyar Királyság déli szomszédja, Szerbia ellen. A forrásaink világosan mutatják, hogy lehetséges királyként több név is felmerült, végül a választásuk Lengyelország uralkodójára, a tizenöt éves III. Ulászlóra esett.¹² A koncepció a lengyel-magyar perszónalunio felújítása lett volna, ami mögött a török elleni összefogás gondolata húzódott meg. Úgy vélték, az Oszmán Birodalom ellen a Lengyel Királyság és a Litván Nagyfejedelemség nagyobb erőket tud mozgósítani, mint az osztrák hercegség.¹³

Ezért a királyválasztó országgyűlés 1440. június 18-án öttagú küldöttséget delegált Krakkóba „a magyar királyság és Erzsébet királyné” nevében.¹⁴ Azonban Erzsébet állásfoglalásában döntő változás állt be miután fiúgyermeknek adott életet. Politikai ambícióktól túlfutva követeket küldött Krakkóba, hogy a szándékuk megváltoztatására bírja a magyar bárókat. Minden bizonnyal nem állt távol tőle az a gondolat, hogy fia nevében ideiglenesen kézbe vegye az ország sorsának irányítását.¹⁵ Tény, hogy az újszülött V. (Utószülött) László legitimitását és jogcímét a magyar trónra nem lehetett kétségbe vonni, ezen az alapon Ulászlónak semmi keresnivalója nem volt a magyar királyság élén. A királyné nagyratörő tervei és uralomvágya azonban felettébb nehéz helyzetbe, a polgárháború szélére sodorta az országot. A királyné udvarhölgye, Kottanner Jánosné segítségével Visegrádról eltulajdonította a Szentkoronát és Székesfehérváron 1440. május 15-én számos főúr kíséretében sor került az alig három hónapos csecsemő megkoronázására Szécsi Dénes esztergomi érsek közreműködésével.¹⁶ Miután a Lengyelországban lévő Ulászló elfogadta a követek meghívását a magyar trónra, rövidesen Budára érkezett, csakhogy ekkorra az ország már rendelkezett törvényesen megkoronázott uralkodóval. A

¹¹ TRINGLI 2003, 17.

¹² PÁLOSFALVI 2009, 12–13.

¹³ ROMSICS 2017, 122.

¹⁴ PÁLOSFALVI 2003, 902.

¹⁵ MÁLYUSZ 1978, 289.

¹⁶ MOLLAY 1957, 1–9; BARTONIEK 1987, 38; THURÓCZY 2001, 269–270. Töredékesen ránk maradt Kottanner Jánosné naplója, amelyben a korona elrablásának kalandos történetét írja meg. Lásd: KOTTANER 1978.

válaszlépés sem váratott sokáig magára, ugyanis a lengyel király országgyűlést hívott össze. Az eseményre meghívást kapott Szécsi Dénes is, aki – Ulászló oltalomlevelében bízva – Budára érkezett, hogy Erzsébet és Ulászló között az ellentéteket elsimítsa. Thuróczy János állításával ellentétben nincsen arra utaló jel, hogy Ulászló erőszakkal kényszerítette volna, hogy ünnepélyes hűségesküt tegyen számára.¹⁷ Hiába hitte Erzsébet, hogy a koronázással kész helyzet elé állítja ellenfeleit, a budai országgyűlésen a rendek semmisnek nyilvánították V. László királlyá koronázását, döntésüket pedig egy ideológiai alapelvvel bátyázták körül: „*A királyok koronázása mindenkor az országlakosok akaratától függ, a korona hatékonysága és ereje pedig az ő hozzájárulásukban rejlik.*”¹⁸ Ezt követően Ulászló és támogatói átvonultak Székesfehérvárra, ahol ünnepélyes keretek között, a Szent Korona hiányában a Szent István fejerekllyetartójáról levett koronával, Szécsi Dénes esztergomi érsek 1440. július 17-én megkoronázta, s így I. Ulászló néven a magyarok királya lett.¹⁹

Így fordulhatott elő, hogy egy időben két királya volt az országnak. Egy ereje teljében lévő, ekkorra már 16 éves – Lengyelországban már hat éve uralkodó –, a magyar országnagyok által megválasztott, nagyszámú magyar és lengyel előkelő által támogatott király, aki ráadásul rendelkezett egy Budán állomásozó több ezer fős sereggel, és akinek a kezében összpontosultak az ország legfőbb várai és városai. A másik oldalon ezzel szemben a csecsemő V. László állt, akit bár a szabályok szerint törvényesen koronáztak meg, még sem volt széles körű támogatottsága, viszont Albert király törvényes örököse, és nem utolsósorban rokona a frissen választott német királynak, III. Frigyesnek.²⁰

Kiütkeresés: Szécsi Dénes szerepe és tevékenysége a polgárháborúban

A második koronázás nyomán elkerülhetlenné vált, hogy a fegyverek mondják ki a döntő szót. Innentől kezdve két egymással szembehelyezkedő csoportosulásról, két főúri pártról beszélhetünk, amelynek összetétele a belharcok során folyamatosan változott, ki-ki a saját érdekeinek megfelelően foglalt állást. Társadalmilag I. Ulászló bázisa volt szélesebb, mellette foglalt ugyanis állást Hédervári Lőrinc nádor, Guti Ország Mihály kincstartó, a Zsigmond király által felemelt és a Délvidék védelmére rendelt, raguzai eredetű Tallóci fivérek: Matkó, Frankó, Petkó és Jován és Újlaki Miklós macsói bán, aki a Délvidéken, a Dunántúlon és az északi országrészben hatalmas területeket tudhatott magáénak. Hozzájuk csatlakozott a két Hunyadi fivér, akik az előző esztendőben közösen nyerték el a szörényi báni méltóságot. Az Ulászló-párt feje Rozgonyi Simon egrai püspök, aki a király haláláig a kancelláriai hivatalt is

¹⁷ PÁLÓSFALVI 2000, 52.

¹⁸ ENGEL – KRISTÓ – KUBINYI 2005, 199.

¹⁹ BARTONIEK 1987, 39–40; THURÓCZY 2001, 271–272.

²⁰ A magyar történelem (1439–1457) közti időszakának történéseivel foglalkozik NOVÁK Ádám egy nemrég indított ismeretterjesztő történelmi cikksorozat keretében. Lásd: NOVÁK 2018a; NOVÁK 2018b; NOVÁK 2018c; NOVÁK 2018d; NOVÁK 2018e; NOVÁK 2019.

betöltötte.²¹ Erzsébet és V. László mögé sorakozott a városok zömmel német nyelvű polgársága, valamint két világi idegen, Brankovics György szerb despota és a stájer grófi család két tagja, Cillei Ulrik és Frigyes. Ehhez az oldalhoz szokták még sorolni a leggazdagabb magyar bárói családot, a Garaiakat, a velük rokoni kapcsolatokat ápoló Szécsi Dénes érseket és testvéreit.²² Ennek apropóján hangoztatják a későbbi korok Szécsi Habsburg-pártiságát, azonban ennek eldöntése nem ennyire egyértelmű. Mivel testvéreitől eltérően ő maga nem fordult szembe nyíltan a királlyal, mindig a tárgyalás lehetőségét és a megegyezést szorgalmazta. Többek között Esztergom az ő időszaka alatt ismét az ország egyik legjelentékenyebb városává vált, országos fontosságú eseményeknek – béketárgyalásoknak és egyezkedéseknek – adott otthont, mindemellett egyre jobban fejlődött és kiépült.²³

A polgárháború teljes intenzitással csupán néhány hónapig folyt, a nyílt csaták amúgy is ritkák voltak, a háború alapvető célja igazából a területek kézben tartása és ellenőrzése volt, ezért a harcok kimerültek a várfoglalásokban és a várostromokban. A két jelentősebb ütközet 1441 januárjában és márciusában zajlott felemás eredménnyel.²⁴ Minden valószínűség szerint Szécsi Dénes kérésére – aki szintén a minél előbbi békés rendezést szorgalmazta a harcoló felek között – IV. Jenő pápa 1442-ben Giuliano Cesarini római bíborost küldte békekövetként. A pápai udvar számára fontos volt a Magyar Királyság, mivel a magyarok nélkül a keresztény Európa nem vehette fel a harcot az egyre erősödő oszmán expanzióval szemben.²⁵ A bíboros hathatós tevékenységének köszönhetően, egy hosszabb tárgyalássorozat eredményeként Győrben sikerült ideiglenes békét kötni a felek között. Erzsébet elismerte Ulászló tényleges uralmát, Ulászló cserébe viszont elfogadta, hogy a királyné fenntartja fia trónigényét a magyar trónra. A frissen megkötött béke azonban törékenynek bizonyult, mivel néhány nappal a békekötés után meghalt Erzsébet királyné.²⁶ A közelgő törökellenes háború miatt Szécsi Dénes és Giuliano Cesarini újfent sürgős béketárgyalásokat folytatott előbb Jan Jiskra szepesi és kassai főkapitánnyal, valamint V. László törvényes gyámjával, III. Frigyes német királlyal.²⁷ Ennek köszönhetően I. Ulászló minden haderejét az oszmánok elleni balkáni háborúra összpontosíthatta és 1443 októberében a magyar seregnek egy diadalmas hadjáratsorozat közepette sikerült egészen Szófiáig előrenyomulnia. A hadjárat során nem sikerült teljesen legyőzni az ellenséget, csak átmeneti sikereket értek el, hiszen egy talpalatnyi földet sem foglaltak vissza. Jelentősége

²¹ TRINGLI 2003, 19–20.

²² CSEH 2016, 40–41.

²³ PIFKÓ – ZACHAR 2000, 37; HEGEDŰS 2000, 121; VUKOV 2004, 14.

²⁴ SÜMEGI 1997, 347–369. Bátaszéknél (Tolna m.) 1441 januárjában Hunyadi János és Újlaki Miklós fölényes győzelmet arattak Erzsébet délvidéki csapatai fölött. Így a déli országrészekben megszilárdult I. Ulászló uralma. Szamobornál (Horvátország, Zágráb m.) viszont Erzsébet királynő hadai kerültek ki győztesen.

²⁵ KUBINYI 2007, 225.

²⁶ BOROVSZKY 1908, 321.

²⁷ BOROVSZKY 1908, 321.

főként lélektani hatásban volt mérhető, mivel megnövelte Hunyadi János nimbuszát és megingatta a szultán magabiztosságát.²⁸ A „hosszú hadjárat” sikereinek hatására a pápa vezetésével nemzetközi koalíció alakult, amely immár a Balkán-félsziget egészének meghódítását tűzte ki célul. A tervek szerint az Európában rekedt török haderőt a Hunyadi János vezette egyesített magyar seregnek kellett volna a tengerbe szorítania. Az elképzelés jónak ígérkezett, azonban a megvalósításba már hiba csúszott, mivel a magyar csapatok a kezdeti sikerek ellenére a döntő ütközetben, 1444. november 10-én Várnánál súlyos vereséget szenvedtek. Nem az elveszített csata volt különösen fájó, hanem az, hogy a csataterén lelte a halálát a vakmerő uralkodó.²⁹ A várnai csatavesztés, mely a király életébe került, megváltoztatta a helyzetet. A szerencsétlenség hatására a két párt egyaránt érezte a közeledés szükségességét, hajlandóságot mutattak arra, hogy egységesen elismerjék V. Lászlót királyuknak.³⁰ Ezért 1445 februárjában Székesfehérvárra országgyűlést hívtak össze, ahol Szécsi Dénest, Garai László és Újlaki Miklós vajdát követi megbízatás céljából Bécsbe küldték tárgyalni a korona és a gyermek király kiadatása ügyében.³¹ A tárgyalások nem vezettek eredményre, III. Frigyes osztrák herceg és német-római császár nem volt hajlandó teljesíteni a követeléseket, mivel szemet vetett a Magyar Királyságra. A magyar rendek erre adott válaszként 1446. június 6-án a Rákos mezei országgyűlésen László kiskorúságának idejére – Szécsi érsek hathatós támogatásával – kormányzóvá választották Hunyadi Jánost.³²

Szécsi Dénes szerepének értékelése a modernkori történetírás tükrében

Talán nem túlzás az a megállapítás, miszerint az egyik legnehezebb, legösszetettebb történeti műfaj a történeti életrajz. Hiszen egy-egy történelmi személyiség biográfiájának megírása során számos nehézséggel kerülünk szembe. A korszakspecifikus sajátosságokon, mint például egy-egy éra forrásadottsága támasztotta akadályokon túl felmerülnek a legkülönfélébb kérdések: milyen mértékben sikerül megragadni a kiválasztott történelmi alak személyiségét, valós képet tudunk-e kapni róla, továbbá képesek vagyunk-e felvillantani egyes személyiségjegyeinek kontúrjait?³³

Szécsi Dénest a korabeli leírások kiváló diplomataként jellemezik, aki képes volt családi érdekeit a politika fölé helyezni és az ország sorsát szem előtt tartani. Saját kutatásaim alapján úgy vélem, hogy a 19–20. század történetírása a középkori magyar egyház egyik legjelentősebb egyéniségét inkább negatív

²⁸ BÁRÁNY – B. SZABÓ – VESZPRÉMY 2017, 254–258.

²⁹ A források szerint egy bizonyos Chizr Chodsa nevű, akkor már öregnek számító janicsár vágta le a király fejét. Lásd: CSEH 2016, 47.

³⁰ ROMSICS 2017, 134.

³¹ Erzsébet mindössze 2500 aranyforintért cserébe elzálogosította Sopron városát és a koronát III. Frigyesnek amiatt, hogy képes legyen fedezni a polgárháborúval kapcsolatban felmerülő költségeket. Néhány évvel később Hunyadi Mátyás szerzi vissza 60.000 aranyforintért cserébe.

³² KUBINYI 2007, 226–228.

³³ FEDELES 2017, 135.

fényben tünteti fel. Hozzájárul az ellentétes álláspontok kialakulásához, hogy alig több mint két hónap alatt két egymással szembenálló királyt koronázott meg, valamint a már korábban is hangoztatott Habsburg-pártiság sem segíti elő a pozitív megítélését. Az utókor inkább az őt követő humanista Vitéz János jelentőségét emelte ki, elhomályosítva ezzel Szécsi Dénes nem mindennapi erényeit, amellyel mindig az egyház és a Magyar Királyság érdekét szolgálta.

Levéltári források

MNL MOL DL = Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára Diplomatikai Levéltár

Irodalom

BARTONIEK 1987 = Bartoniek E.: *A magyar királykoronázások története*. Budapest 1987.

BÁRÁNY – B. SZABÓ – VESZPRÉMY 2017 = Bárány A. – B. Szabó J. – Veszprémy L.: A késő középkor hadtörténete (1387–1490). In: Hermann R. (szerk.): *Magyarország Hadtörténete I. – A kezdetektől 1526-ig*. Budapest 2017, 223–314.

BEKE 2003 = Beke M.: Szécsi Dénes. In: Beke M. (szerk.): *Esztergomi érsekek 1001–2003*. Budapest 2003, 203–208.

BOROVSZKY 1908 = Borovszky S.: *Magyarország vármegyei és városai – Esztergom vármegye*. Budapest 1908.

CSEH 2016 = Cseh V.: *A nándorfehérvári csata 1456*. Budapest 2016.

ENGEL – KRISTÓ – KUBINYI 2005 = Engel P. – Kristó Gy. – Kubinyi A.: *Magyarország története 1301–1526*. Budapest 2005.

FEDELES 2017 = Fedeles T.: Miklós Király és Lőrinc herceg. Az utolsó két Újlaki vázlatos pályaképe. In: Vonyó J. (szerk.): *Személyiség és történelem – A történelmi személyiség – A történelmi életrajz módszertani kérdései*. Pécs 2017, 135–168.

HÁZI 1924 = Házi J.: *Sopron szabad királyi város története*. I/3. kötet. Sopron 1924.

HEGEDŰS 2000 = Hegedűs A.: *Megpecsételt történelem. Középkori pecsétek Esztergomból*. Esztergom 2000.

KOTTANER 1978 = Dercsényi D. – Györffy Gy. (szerk.): *A korona elrablása. Kottanner Jánosné emlékirata 1439–1440*. [Bibliotheca Historica] Fordította Mollay Károly. Budapest 1978.

- KUBINYI 1993 = Kubinyi A.: Szécsi Dénes bíboros prímás. In: Valter I. (szerk.): *Entz Géza nyolcvanadik születésnapjára*. Budapest 1993, 99–108.
- KUBINYI 1999 = Kubinyi A.: *Főpapok, egyházi intézmények és vallásosság a középkori Magyarországon*. Budapest, 1999.
- KUBINYI 2001 = Kubinyi A.: Szécsi Dénes esztergomi érsek. In: Dr. Horváth I. (szerk.): „*Lux Pannoniae*” – *Esztergom*. Az ezeréves kulturális metropolis konferencia 2000. június 15–16–17. Esztergom 2001, 97–107.
- KUBINYI 2007 = Kubinyi A.: A középkori Magyar Királyság. A vegyes házi királyok kora (1301–1526). In: Romsics I. (szerk.): *Magyarország története*. Budapest 2007, 170–299.
- MÁLYUSZ 1978 = Mályusz E.: A kancelláriai tevékenység Albert király uralma alatt. (1438–1439). In: Bollók J. (szerk.): *Opuscula classica mediaevaliaque in honorem J. Horváth ab amicis collegis discipulis composita*. Budapest 1978, 287–357.
- MOLLAY 1957 = Mollay K.: Kottanner Jánosné és naplója. *Soproni Szemle* 11 (1957) 1–9.
- PÁLOSFALVI 2000 = Pálosfalvi T.: Cilleiek és Tallóciak: küzdelem Szlavóniáért (1440–1448). *Századok* 134 (2000) 45–98.
- PÁLOSFALVI 2003 = Pálosfalvi T.: A Rozgonyiak és a polgárháború (1440–1444). *Századok* 137 (2003) 897–928.
- PÁLOSFALVI 2009 = Pálosfalvi T.: *A Hunyadiak kora (1437–1490)*. Budapest 2009.
- PIFKÓ – ZACHER 2000 = Pifkó P. – Zacher A.: *Esztergom helytörténeti kronológiája a kezdetektől 1950-ig*. Esztergom 2000.
- REISZIG 1942 = Reiszig E.: A Felsőlendvai Szécsy-család. *Turul* 56 (1942) 63–73.
- ROMSICS 2017 = Romsics I.: *Magyarország története*. Budapest 2017.
- SÜMEGI 1997 = Sümegi J.: Bátaszék és környéke a középkorban. In: Dobos Gy. (szerk.): *Bátaszék története I.: a kezdetektől 1539-ig*. Bátaszék 1997.
- THURÓCZY 2001 = Thuróczy J.: A magyarok krónikája. Ford. Bellus Ibolya,. In: Bellus Ibolya – Kristó Gyula – Horváth János – Zsoldos Attila (fordították és jegyzetekkel ellátták): *Thuróczy J.: A magyarok krónikája – Rogerius mester: Siralmas ének*. [Milleniumi Magyar Történelem – Források] Budapest 2001.
- TRINGLI 2003 = Tringli I.: *Az újkor hajnala*. Magyarország története 1440–1541. Budapest 2003.

- VALTER 1981 = Valter I.: Szentgotthárd története a mohácsi vészig. In: Kuntár L. – Szabó L. (szerk.): *Szentgotthárd. Helytörténeti, művelődéstörténeti, helyismereti tanulmányok*. Szombathely 1981, 29–80.
- VERESS 1941 = Veress E.: *Olasz egyetemeken járt magyarországi tanulók anyakönyve és iratai 1221–1864*. Budapest 1941.
- VUKOV 2004 = Vukov Konstantin: *A középkori esztergomi palota épületei*. Budapest 2004.

Internetes források

- NOVÁK 2018a = Novák Á.: *Fejezetek az 1439–1457 közötti magyar történelemből – 1. rész: Ismét király nélkül az ország.*; <http://ujkor.hu/content/fejezetek-az-1439-1457-kozotti-magyar-tortenelembol-1-resz-ismet-kiraly-nelkul-az-oroszag> (Letöltés: 2019.02.19. 16:45)
- NOVÁK 2018b = Novák Á.: *Fejezetek az 1439–1457 közötti magyar történelemből – 2. rész: Két király a trónon*. <http://ujkor.hu/content/fejezetek-az-1439-1457-kozotti-magyar-tortenelembol-2-resz-ket-kiraly-tronon> (Letöltés: 2019.02.19. 16:48)
- NOVÁK 2018c = Novák Á.: *Fejezetek az 1439–1457 közötti magyar történelemből – 3. rész: A beháború első éve*. <http://ujkor.hu/content/fejezetek-az-1439-1457-kozotti-magyar-tortenelembol-3-resz-belhaboru-első-éve> (Letöltés: 2019.02.19. 16:49)
- NOVÁK 2018d = Novák Á.: *Fejezetek az 1439–1457 közötti magyar történelemből – 4. rész: A törékeny béke*. <http://ujkor.hu/content/fejezetek-az-1439-1457-kozotti-magyar-tortenelembol-4-resz-torekeny-beke> (Letöltés: 2019.02.19. 16:51)
- NOVÁK 2018e = Novák Á.: *Fejezetek az 1439–1457 közötti magyar történelemből – 5. rész: Szembenállás északon*. <http://ujkor.hu/content/fejezetek-az-1439-1457-kozotti-magyar-tortenelembol-5-resz-szembenallas-eszakon> (Letöltés: 2019.02.19. 16:53)
- NOVÁK 2019 = Novák Á.: *Fejezetek az 1439–1457 közötti magyar történelemből – 6. rész: A király vikáriusai*. <http://ujkor.hu/content/fejezetek-az-1439-1457-kozotti-magyar-tortenelembol-6-resz-kiraly-vikariusai> (Letöltés: 2019.02.19. 16:55)

The chaotic decades of the Medieval Kingdom of Hungary: Dénes Szécsi in the grip of authority

ÁDÁM PÁLFI

On October 27th, 1439, a new era began, but it wasn't yet possible to predict that the problem of Albert's inheritance repels the country in a civil war. On the one side the king's wife Elizabeth of Luxembourg and her son, the infant V. Ladislaus the Posthumous, who was just a few months old, for a while on the other side, the 16-year-old Polish King Vladislaus III the Jagiellonian (is known in Hungarian as Vladislaus I.), invited by the Hungarian orders to the throne. Soon after the began a long-running political and armed struggle for the throne of the country.

At this point, Dénes Szécsi appears on the stage of history, who is the late medieval Kingdom of Hungary's most prestigious and one of the most powerful aristocratic family was from the Balog genus family of Szécsi. Thanks to his family background, he studied at the best-known foreign universities – Vienna, Padua and Bologna. After returning home, he was promoted to a cardinal on 18 December 1439 at the request of the Queen. He became archbishop of Esztergom on 8 January 1440. In this capacity, he crowned the infant Ladislaus the Posthumous with the Holy Crown of Hungary on 15 May 1440. However, shortly after he joined the league of Vladislaus I, whom he crowned on 17 July 1440 with a crown from Saint Stephen's reliquary. In recognition of his merits, between 1449–1464, he was also a royal chancellor, who should actively participate in the development of political life in addition to ecclesiastical affairs. Matthias Corvinus was crowned by him on 1464.

Overall, it is concluded that the death of Albert King and Matthias Corvinus accession to throne varied between politically significant development of the period in the long run and launched a process, which is to a large extent the future changed the country's destiny.